

Move!:n ideaaliprosessi ja arjen pullonkaulat

Arja Sääkslahti, LitT, yliopistotutkija
Jyväskylän yliopisto, Liikuntatieteellinen tiedekunta

Move! –ohjaa kouluyhteisöä toimimaan oppilaan hyvinvoinnin parhaaksi

MOVE! PROSESSI LYHYESTI

Arjen pullonkauloja

”Harmitus”

Harmitus syntyy, kun...

Ei tiedä/hahmota/ymmärrä/halua nähdä, miksi jotain tehdään

=> Herää ärtymystä:

”Taas meidän työtaakkaa lisätään – ja vaan siksi, että joku on keksinyt jotain muka uutta”

=> Jaetaan omaa turhautumista:

> Torjunta ja keskittyminen sellaisiin asioihin, jotka voivat mennä pieleen, ovat huonosti jne.

Asioita, joista opettajien kertoman mukaan on löytynyt haasteita/ovat huonosti...

- *”Ei ole kunnollisia olosuhteita, esim. heitto-kiinniotto -mittausosiolle tai 20 m viivajuoksulle”*
- *”Vie liian monta oppituntia”*
- *”Mittausten ajankohta on huono - osuu ulkoliikuntakaudelle”*
- *”Osa tehtävistä on oppilaille liian vaikeita, kuten esim. ylävartalon kohotus, tai parin suoritusten havainnointi/laskeminen”*
- *”Luo epätasa-arvoa: mikseivät tytöt muka saa punnertaa!?!?”*
- *”Mittaamisella ei ole mitään tekemistä liikunnanopetuksen kanssa”*

Asioita, joista opettajien kertoman mukaan on löytynyt haasteita/ovat huonosti...

- *”Move! ei ole OPS:n hengen mukaista”*
- *”Oppilaat vertailevat tuloksia, lisää kiusaamista”*
- *”Osaa oppilaista mittaukset pelottavat, ahdistavat”*
- *”Yhteistyö kouluterveydenhuollon kanssa ei toimi”, koska:*
 - / *”Terveystenhoitaja on liian kiireinen”,*
 - / *”Terveystenhoitaja ei ole koskaan koululla”*
 - / *”Koululääkäri/ terveystenhoitaja ei ole tietoinen asiasta”*
 - / *”Koululääkäri/ terveystenhoitaja ei ole kiinnostunut yhteistyöstä”*

MITEN MENNÄ ETEENPÄIN?

- Etsittävä ratkaisuja joko asia kerrallaan tai pysähdyttävä hetkeksi isommalla joukolla hahmottamaan kokonaisuus ja ratkaisemaan omat pullonkaulat

Kokonaiskuvan hahmottaminen

- Tarkoitus: oppilaan hyvinvoinnin tukeminen
=> Yhteistä sekä opetushenkilöstölle että kouluterveydenhuollolle
- Perusopetuksen tehtävät, tavoitteet ja mm. arvopohja määritellään opetussuunnitelmassa
~ ”perusopetuksen henki”

Liikunnanopetuksen tavoite

”Oppilaat *kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla*”

(*Oppimisen* ja *työskentelyn* tavoitteita vuosiluokilla 7 – 9)

Fyysinen toimintakyky

T1 Harjoittelu parhaansa yrittäen

T2 Havainto- ja ratkaisuntekotaidot

T3-T4 Motoriset perustaidot

T5 Fyysiset ominaisuudet

(voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus)

T6 Uima- ja vesipelastustaito

T7 Turvallinen ja asiallinen toiminta tunneilla

Sosiaalinen toimintakyky

T8 Työskentely kaikkien kanssa ja toisten huomioon ottaminen

T9 Toiminta reilun pelin periaatteella ja vastuu yhteisistä oppimistilanteista

Psyykinen toimintakyky

T10 Vastuu omasta toiminnasta ja itsenäinen työskentely

T11 Myönteiset kokemukset omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä

T12 Liikunnallisen elämäntavan merkityksen ymmärtäminen

T13 Tietoa esim. harrastusmahdollisuuksista

Liikunnan opetuksen tavoitteet 3-6 vuosiluokilla

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Fyysinen toimintakyky		
T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.	S1	L1, L3
T2 ohjata oppilasta harjaanuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	L1, L3, L4
T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.	S1	L3
T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.	S1	L3
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.	S1	L3
T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä.	S1	L3
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.	S1	L3, L6, L7
Sosiaalinen toimintakyky		
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunnelmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	L2, L3, L6,L7
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	S2	L2, L6,L7
Psyykinen toimintakyky		
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.	S3	L1, L2,L3
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.	S3	L1,L2

Move!

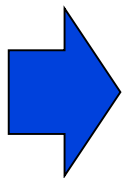

*”Move!-mittaukset **eivät millään tavoin vaikuta** oppilaan arviointiin”*

OPS2014 22.12.2014, Luku 6 Oppimisen arviointi

→ 6.2. Arvioinnin luonne ja yleiset periaatteet (s. 48):

”Oppilaita ja heidän suorituksiaan ei verrata toisiinsa eikä arviointi kohdistu oppilaiden persoonaan, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.”

”Arvioinnin kohteina ovat oppiminen (tavoitteet 2-6) ja työskentely (tavoitteet 1 ja 7-10), joten fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena.”

”Oppilaat *kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla*”

(**Oppimisen** ja **työskentelyn** tavoitteita vuosiluokilla 7 – 9)

Fyysinen toimintakyky

T1 Harjoittelu parhaansa yrittäen

T2 Havainto- ja ratkaisuntekotaidot

T3-T4 Motoriset perustaidot

T5 Fyysiset ominaisuudet

(voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus)

T6 Uima- ja vesipelastustaito

T7 Turvallinen ja asiallinen toiminta tunneilla

Sosiaalinen toimintakyky

T8 Työskentely kaikkien kanssa ja toisten huomioon ottaminen

T9 Toiminta reilun pelin periaatteella ja vastuu yhteisistä oppimistilanteista

Psyykinen toimintakyky

T10 Vastuu omasta toiminnasta ja itsenäinen työskentely

T11 Myönteiset kokemukset omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä

T12 Liikunnallisen elämäntavan merkityksen ymmärtäminen

T13 Tietoa esim. harrastusmahdollisuuksista

Olosuhdehaasteet

- Move-päivä
 - ⇒ käytössä monitoimitila, jossa kaikki osiot pystyy suorittamaan
 - ⇒ Moniammatillinen yhteistyö: opettajat, erityisopettajat, kouluavustajat, terveydenhoitaja, fysioterapeutti, toimintaterapeutti, jne...
 - Vaihtoehtoiset tilat: esim. heittoseinä ulkona tai 20m viivajuoksu ulkona
- => Ihanteellisinta olisi löytää mahdollisimman pysyvä ratkaisu

Tekninen toteuttaminen

Huolellinen tutustuminen Move! –sivustoihin:

<https://www.oph.fi/fi/move>

- > Mikä on Move?
- > Mittausten toteuttaminen
- > Move! -palaute opettajalle
- > Move! –palaute huoltajalle
- > Move! –palaute opettajille ja terveydenhuollolle
- > Tukea ja ideoita; HUOM: Paikallisia esimerkkejä
- > Valtakunnalliset, maakunta- ja kuntakohtaiset tulosraportit
- > Usein kysytyt kysymykset

Move! - Opettajan pedagoginen työkalu

Liikunnanopetuksen tavoitteet, tuntien sisällöt

– Move! -mittausosiot perustuvat oppilaan arjessaan tarvitsemiin fyysisiin ominaisuuksiin ja perustaitoihin

⇒ Liikuntatunneilla harjoitellaan:

- Perustaitoja, kuten juoksua, hyppäämistä, heittämistä ja kiinniottamista
- Opetellaan **tunnistamaan**, arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksia kuten kestävyyttä, voimaa, nopeutta ja liikkuvuutta

Move! - Opettajan pedagoginen työkalu

Liikunnalliseen elämäntapaan ohjaaminen, motivaation synnyttäminen

- Motivaatio esim. Move –mittauksiin syntyy, kun
 - merkityksellisyys = se kiinnostaa eli siinä on joku asia, mikä herättää oppilaan kiinnostuksen, HUOM: yksilöllisyys
 - siinä voi haastaa itseään
 - saa tehtyä oman parhaansa
 - voi kokea onnistumisia; oleellista on se keneen vertaa, mitkä ovat omat tavoitteet? => oma aikaisempi suoritus
 - tunnistaa, että voi jännittää, kun kokeilee rajojaan...mutta myöhemmin tulee ”voittaja -olo”, kun on uskaltanut pinnistelemaan

Move! - Opettajan pedagoginen työkalu

Liikuntaan liittyvän tiedon, ”liikunnallisen sivistyksen” opettaminen

- Mitattavista asioista puhuminen:
 - keskustellaan fyysisen toimintakyvyn eri osa-alueiden näkymisessä oppilaan arjessa (koulutyössä ja harrastuksissa)
 - pohditaan, miten eri tavoin omaa toimintakykyä voi arvioida
 - annetaan palautetta ja evästystä, miten ominaisuuksiaan voi kehittää
 - konkretisoidaan, missä asioissa kehittyminen näkyy

Move! - Opettajan pedagoginen työkalu

Opetellaan liikkumaan ja harrastamaan turvallisesti

- Opetellaan perustaitoja, joiden päälle rakentuvat mm. lajitaidot
- Opetellaan oikeaa suoritustekniikkaa

Move! - Opettajan pedagoginen työkalu

Pyritään myönteisiin kokemuksiin, opitaan suhteellistamaan asioita

- Kohtuuttoman jännityksen/ ahdistuksen välttäminen
 - / Organisointi:
 - Kunnollinen ja riittävä alkulämmittely
(HUOM: **terveydentilan varmistaminen**)
 - / Organisointi: oppilas ei joudu tahtomattaan muiden katseiden kohteeksi
 - monta suorituspaikkaa samaan aikaan
 - / Organisointi: suoritusrauha
 - riittävästi tilaa ja aikaa suorittaa

Yhteistyö kouluterveydenhuollon kanssa

Pullonkaulasta eteenpäin

- Tutustumalla: tutuiksi sekä henkilöinä, mutta myös työn kuvan kautta
- Yhdessä keskustellen: omaan kouluun sopivan aikataulun ja prosessin löytäminen
- Yhdessä keskustellen: mitä oppilaan terveyteen vaikuttavia asioita liikuntaa opettavan opettajan tulisi oppilaan turvallisuuden näkökulmasta tietää

Yhteistyö kouluterveydenhuollon kanssa

- **Sopimalla** mittaustulosten käsittelystä: kuka ottaa puheeksi? Ja mitä asioita?
- **Yhdessä selvittämällä**, minkälaisia jatkotoimia oppilaille on mahdollista tarjota/ suositella, mikäli tarvetta ilmenee
- **Pohtimalla**, miten tuloksia hyödynnetään esim. oppilashuollollisissa asioissa
- **Tunnistamalla** Move! koko kouluyhteisön asiaksi toimia oppilaan hyvinvoinnin tueksi

...sillä...

Kyseessä on koululaisten toimintakyky

Ja heidän tulisi jaksaa opiskella
ja nauttia myös vapaa-ajasta;
esim. tavata kavereita ja
harrastaa...

**... kohtuuttomasti
väsymättä**

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Lopuksi

AMICA VERITAS

**Move! -mittaustulos ei ole
sama asia kuin oppilaan
(ihmis)arvo**

**Move! on yksi keino välittää
oppilaasta kokonaisvaltaisesti**

Kiitos!

arja.saakslahti@jyu.fi